

חיפוש בגופו של אדם - חיפוש על הגוף

חיפוש על גוף האדם הוא חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו. אין לשוטף סמכות לחפש על גופו של אדם, אלא אם יש לו יסוד סביר לחשד כי אדם זה מחזיק נשק או סמים או שמדובר בסיטואציה של "חיפוש במקום" או כאשר אותו אדם עצור. חיפוש שנערך שלא בתנאים אלו הוא חיפוש בלתי חוקי. כמו כן, בפסק דין תקדימי שניתן לאחרונה נקבע כי הסכמה של אדם לחיפוש אכן יכולה להכשירו, גם אם לא מתקיים חשד סביר או יסוד סביר להניח שמוחזק חפץ אסור - אולם הסכמה זו חייבת להיות "הסכמה מדעת".

חיפוש "על הגוף", המוסדר בפקודת סדר הדין הפלילי [נוסח חדש] התשכ"ט - 1969, (להלן - הפסד"פ) הוא "חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני או פנימי כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו - 1996" (להלן - חוק החיפוש).

כיון שחיפוש חיצוני מוגדר בחוק סדר הדין הפלילי האמור באופן די נרחב, כך שגם "בחנינה חזותית של גופו העירום של אדם, לרבות "צילומי", "לקיחת חומר מעל הגוף" ו"בדיקה מעל העור" נחשבים חיפוש חיצוני, נראה שחיפוש "על הגוף" הוא די מצומצם, וכולל בעיקר חיפוש בבגדים ובכלים, וחיפוש ראשוני על פני הגוף.

הסעיפים המסמיכים את המשטרה לבצע [חיפוש על הגוף](#) הם סעיפים 22 ו- 29 לפסד"פ וסעיף 3 לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005 (להלן - חוק ביטחון הציבור).

על פי סעיף 22 לפסד"פ - שוטף העוצר אדם או מקבל עצור למשמרתו רשאי לערוך בו חיפוש על הגוף.

חשוב לראות שהתנאי המאפשר את החיפוש על פי סעיף 22 הוא היותו של ה"נחפש" עצור. הסעיף מסמיך שוטף לבצע חיפוש באדם עצור ללא צורך בקיומו של חשד סביר. הרחבה חשובה לעניין זה מצויה בסעיף 28 (ב) (2) לפקודת הסמים. בסעיף זה נאמר בפירוש כי אם יש לשוטף יסוד סביר להניח כי שאדם נושא עמו שלא כדיון סם מסוכן, הוא רשאי לבצע חיפוש על גופו אף אם אותו אדם אינו עצור.

מקור סמכות אחר לחיפוש הוא סעיף 29 לפסד"פ. על פי סעיף זה ניתן לבצע חיפוש על גופו של אדם, אם הוא נמצא ב"מקום שמחפשים בו" או בקרבתו, ויש יסוד סביר לחשוד שהוא מסתיר אצלו חפץ שמחפשים או שרשאים לחפש אחריו.

ניתוח הסעיף מראה כי מעבר לדרישת ה"יסוד סביר לחשוד" שהנחפש מסתיר אצלו חפץ שמחפשים אחריו או שרשאים לחפש אחריו, קיים תנאי הכרחי נוסף. החיפוש האמור על "גופו של אדם" חייב להתבצע במסגרת "חיפוש במקום" על פי סעיפים 24 ו- 25 לפסד"פ. לדוגמא, חיפוש באדם השוהה בדירה שבה מחפשים בצו או ללא צו.

חיפוש על הגוף לפי סעיף 29 לפסד"פ חייב להיערך בנוכחות שני עדים שאינם שוטפים, אלא בהתקיים החריגים הקבועים בחוק.

סעיף 3(א) לחוק ביטחון הציבור נותן סמכות לשוטף, חייל מוסמך (כזה שהוסמך לפי החוק לבצע פעולות אבטחה ושמירה) ולמאבטח לערוך חיפוש על גופו של אדם בכניסה לנמל, לבנין או למקום מגודר וכן בעת הימצאות בתחנת הסעה לרכב ציבורי, תחנת הסעה לחיילים, נקודת בדיקה וסביבתם הקרובה וכן בעת כניסה לרכב ציבורי.

חיפוש על אדם במקומות הללו אינו דורש חשד סביר כלשהו וכן אינו דורש עיכוב או מעצר של הנחפש.

סעיף 3(ב) לחוק מתייחס לחיפוש על אדם בכל מקום שהוא, כאשר יש חשד סביר כי הוא נושא עמו נשק (ובכלל זה - סכין) שלא כדיון, או שהוא עומד לעשות שימוש שלא כדיון בנשק. מכאן, שלצורך חיפוש על-פי סעיף זה יש צורך בחשד סביר ספציפי המתייחס לקיומו של נשק.

22/07/2018
077-5006206
052-6885006

חיפוש בגופו של אדם - חיפוש על הגוף - עורך דין פלילי אסף דוק

יוצא מכך, שאין לשוטר סמכות לחפש על גופו של אדם, אלא אם יש לו יסוד סביר לחשד כי אדם זה מחזיק נשק או סמים או שמדובר בסיטואציה של "חיפוש במקום" או כאשר אותו אדם עצור. חיפוש שנערך שלא בתנאים אלו הוא חיפוש בלתי חוקי.

דין חיפוש בהסכמה

בפסק דין תקדימי שניתן על ידי בית המשפט העליון [רע"פ 10141/09 **בן חיים** נ' מדינת ישראל] נקבע כי הסכמה אכן יכולה להכשיר חיפוש גם אם לא מתקיים חשד סביר או יסוד סביר להניח שמוחזק חפץ אסור. עם זאת, הסכמה זו חייבת להיות **הסכמה מדעת**. הסכמה מדעת יכולה להתגבש רק לאחר שהשוטר מבהיר לאזרח כי יש לו את הזכות המלאה לסרב לביצוע החיפוש, וכי לא יאונה לו כל רע אם אכן ישתמש בזכות זו. על פי פסק הדין ההבהרה יכולה להיות בעל פה. בית המשפט העליון הנחה את המשטרה להוציא נהלי חיפוש חדשים בהתאם לדין החדש שהתווה.

לפיכך, בכל מקום בו מבוסס החיפוש על הסכמה, אך אין כל ראיה כי השוטר הבהיר לנחפש את זכותו לסרב לחיפוש וכי לא יאונה לו כל רע אם יסרב, מדובר בחיפוש בלתי חוקי.

במידה והנכם מעוניינים לקבל ייעוץ משפטי ו/או ייצוג משפטי מעורך דין פלילי בתחום זה, הנכם מוזמנים ליצור עימנו קשר 24 שעות ביממה בטלפון **052-6885006** או להשאיר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לכם מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדכם. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}